

Чет тили фанидан мустақил ишларнинг максади – амалий машғулотлар давомида олинган билим ва кўникмаларни янада мустахкамлаш ва такомиллаштиришдан иборат. Дарс машғулотларида кўтарилган мавзуларни ўз мутахассислик соҳаларига боғланган ҳолда лойиҳа ишларини амалга оширишлари, портфолио ва такдимотлар (слайд, ҳисобот, муаммоли вазият ва ҳ.к. кўринишида) тайёрлашлари кўзда тутилади. Мустақил ишларнинг мавзулари амалий машғулотларда ёритилган мавзуларга мос ҳолда бўлиши лозим. Мавзулар талабаларнинг соҳаларига боғланган ҳолда кенгроқ ёритилиши ва ёзма ёки оғзаки такдимот сифатида ўқитувчиларга такдим этилиши лозим [2:8].

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 124 сон қарори билан тасдиқланган “Узлуксиз таълим тизимининг чет тиллар бўйича давлат таълим стандарти” 2013 йил 8 май.
2. Бакиева Г.Х., Саматова Б.Р., Турсунов М.М. ва бошқалар. “Чет тили” фани бўйича барча бакалаврият таълим йуналиши талаблари учун фан дастури. Т. 2018 йил 14 июнь.
3. Common European Framework of References. Cambridge University Press. ISBN: HB 0521803136-PB 0521005310. www.uk.cambridge.org/elt
4. Patsy M.Lightbown. Focus on Content-Based Language Teaching, Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 10

РЕЗЮМЕ

Мақолада Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимида чет тилларини касбга йўналтириб ўқитишга қаратилган талаблар ва уларнинг бажарилиш ҳолати ўрганилган.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются требования к профессионально-ориентированному обучению иностранных языков в системе высшего образования республики Узбекистан и их выполнения на местах.

SUMMARY

The article deals with the issues of content-based teaching at the lessons of foreign languages at the Higher Education system of Uzbekistan.

TEXNOLOGIYA SABAQLARIDA KLASSTAN TIS JUMISLARDI SHOLKEMLESTIRIW HAM OTKERIWDIN AYIRIM MASELELERI

N.Tańbaev – magistrant

Ajiniyaz atundagi Nókis mámleketlik pedagogikalıq instituti

Tayanch soʻzlar: sinfdan tashqari ishlar, toʻgarak, ekskursiya, birga ishlashish, pozitiv munosabatlar, kompetentlik, kreativlik.

Ключевые слова: внеурочные работы, кружок, экскурсия, совместная работа, позитивные отношения, компотентность, креативность.

Key words: extracurricular activities, clubs, excursions, collaboration, positive relationships, competence, creativity.

Oqitwshı ushın biliw iskerliginiń motivaciyasın qalay arttırw, óz pánine qızıǵıwshılıqtı oyatıw, oqıwshılardıń tálim maydanın qanday keńeyttiriw máselesi bárqulla aktual esaplanıp kelingén. Oqitwshınıń óz páninen sabaqtan tısqarı jumısı mektepte kerekli oqıw hám tárbiyalıq jumısları esaplanadı.

Bunday jumıslar oqıwshılardıń pikirlewı, biliw hám rawajlanıw iskerligin belsendiligin arttıradı. Bunda oqıwshılar bilimi tereńlestirilip, kózqarasın keńeytiriwge xızmet etedi hám oqıwshılardıń óz pánine bolǵan qızıǵıwshılıǵın arttırıwda úlken tárbiyalıq áhmiyetke iye.

Texnologiya páni boyınsha klasstan tis jumıslar úlken ulıwma tárbiyalıq, rawajlandırıwshı áhmiyetke iye. Bunday jumıslar tek ǵana texnika tarawındaǵı psixomotor hám funktsional bilimlerin keńeytirip hám tereńlestirip qoymas-tan, al mektep oqıwshılarınıń mádeniy kózqarasın, sawatlılıǵın keńeytiriwge, dóretiwshilik iskerligin, ruwxıy hám ádeplilik sanasın, estetikalıq sezimin qalıplestiriwge xızmet etedi hám nátiyjede basqa mámleketiń úrip-ádetleri hám mádeniyatın úyreniw hám sol bilimler tiykarında óz mámleketi mádeniyatın jáne de tereńirek úyreniw ushın motivaciya wazıypasın atqaradı.

Zamanagóy tálim texnologiyası tiykarında pedagogika oqıw pánleri boyınsha klasstan tis jumıslardı shólkemlestiriw boyınsha bay tájiriyege iye boldı. Búgingi kúnge kelip klasstan tis jumıslar pánler aralıq integraciylanıp, STEM tálimin payda etti.

Úzlıksız kásiplik bilimlendiriw sistemasında texnologiya boyınsha klasstan tis jumıslar qatnaslar jantasıwlar tiykarında onıń mazmunı hám kórinisin talap etpekte.

Kompyuter texnikası menen islew, sabaq barısında internet tarmagınan paydalanıw keń jolǵa qoyıldı.

Klasstan tis jumıslar – bul oqitwshı tárepinen mektep-ten tısqarı waqıtta mektep oqıwshılarınıń hár qıylı iskerlik túrlerin shólkemlestiriw, bala shaxsın sociallastırıw ushın kerekli bolǵan shárayatlardı támiyinlew túri esaplanadı.

Mekteptiń pedagogikalıq procesinde klasstan tis jumıslar balaǵa tárbiyalıq tásir kórsetiw uqıplılıǵına iye: balanıń individual qabiliyetin rawajlandırıwǵa, oqıwshılardıń sanasında qatıp qalǵan stereotiplerdi jeńiwge, ózin-ózi qadırlaw, ózine isenim, ózin sanalı basqarıwǵa járdem beredi.

Sonday-aq, klasstan tis jumıslar olardıń hár qıylı túrlerge ajratıp balanıń jeke tájiriyesin, onıń insan iskerliginiń hár qıylılıǵı haqqında bilimin keńeyttiredi, bala kerekli ámeliy kónlikpe hám uqıplılıqlardı iyeleydi.

Klasstan tis jumıslar shınıǵıwlarıń hár qıylılıǵı balalardıń túrli iskerlik túrlerine qızıǵıwshılıqtı, jámiyet tárepinen maqullanǵan nátiyjeli iskerlikte belsene qatnasıw sezimin rawajlandırıwǵa járdem beredi.

Klasstan tis jumıslardıń túrli kórinislerinde oqıwshılar tek ózleriniń individual ózgesheliklerin kórsetip ǵana qoymastan, al toparda birge islesiw hám klasslaslarına bolǵan ǵamxorlıq, ózin basqa adamnıń ornına qoya alıw menen kónlikpelerin qalıplestiredi.

Klasstan tis jumıslar mekteptegi tárbiyalıq jumıslardıń ajıralmas bólegi esaplanıp, ol tálimniń ulıwma maqsetine oqıwshınıń jámiyet ómiri ushın zárúr bolǵan social tájiri-ybeni ózlestiriwge hám jámiyette qabıl etilgen qadıriyatlar sistemasın qalıplestiriwge qaratıladı.

Klasstan tis jumıslardıń ózine tánligi tómendegi wazıypalarda kórinuge boladı:

I Oqıwshıda pozitiv “Men” koncepciyasını qalıplestiriw arqalı:

- a) basqa adamlardıń oǵan bolǵan qatnasıǵına isenim;
- b) ol yamasa bul iskerlik túrin nátiyjeli iyelewge isenim;
- c) ózin qádirlaw sezimi payda boladı.

Pozitiv “Men” koncepciyası oqıwshınıń ózine bolǵan unamlı qatnasıqların hám ózin-ózi qádirlawdıń obyektivligin xarakterleydi. Bul oqıwshınıń individuallıǵın jáne de arttırıwǵa tiykar boladı.

1. Oqıwshılarda birge islesiw, jámaátlik ózara húrmet qatnasıqların qalıplestiriw. Erte social ómirge beyimlesiw ushın oqıwshı tek ǵana ózine emes, al basqa adamlarǵada unamlı qatnasta bolıwǵa umtıladı.

2. Hár qıylı iskerlik túrleri menen tikkeley tanıstırıw arqalı oqıwshılarda nátiyjeli, jámiyetlik tastıyqlanǵan iskerlikke bolǵan zárúrlikti qalıplestiriw, olarǵa oqıwshınıń jeke ózgesheliklerine, zárúrli kónlikpeler hám uqıplılıqlarına sáykes qızıǵıwshılıqtı qalıplestiriw.

3. Oqıwshı kózqarasınıń ádeplilik, sezimli, sanalı komponentlerin qalıplestiriw. Klasstan tıs jumislarda oqıwshılar ádeplilik túsiniklerin iyelew arqalı minez-hulıq normaların úyrenedi. Emociyalı dóretiwshilik iskerliginde estetikalıq kózqaraslardı qalıplestiredi.

4. Intuitiv qızıǵıwshılıǵın rawajlandırıw. Klasstan tıs jumislardıń bunday túrinde oqıw hám sabaqtan tıs shınıǵıwlarıń uzlıksızlıǵı sáwlelenedi, nátiyjede tálim procesiniń nátiyjeliligini arttırıwǵa qaratıladı.

Klasstan tıs jumislardıń mazmunı beyimlestirilgen jámiyetlik tájiriye, insan ómiriniń túrli táreplerin psixikalıq jaqtan basınan keshirgen hám oqıwshınıń jeke tájiriyesinde ámelge asırılǵan ilim, isskustvo, texnika, ádebiyat, adamlar arasındaqı ózara qatnasıqlar, ádeplilik hám taǵı basqalardı óz ishine aladı.

Klasstan tıs shınıǵıwlar mazmunınıń ózine tánligi tómendegishe xarakterlenedi:

1. Psixikalıq emocional informaciyaqlıq jaqtan ústinligi (nátiyjeli tárbiyalıqlıq tásir etiw ushın oqıwshınıń sanasına, psixikasına, emociyasına, keshirmelerine itibar beriw kerek);

2. Bilimniń ámeliy tárepi mazmunın orınlawshı áhmiyetke iye klasstan tıs jumislardıń mazmunı túrli uqıplılıqlardı asırıwǵa qaratıladı. Klasstan tıs shınıǵıwlarǵa tálim kónlikpeleri jetilistiredi. Klasstan tıs jumislarda mazmunında teoriyalıq tárepten ámeliy tárep ústinlik etkenligi sebepli, mazmundı oqıwshılar iskerliginen kelip shıqqan halda maqsetke sáykes boladı, olar arqalı social tájiriyebeń belgili bir tarawın ózlestiredi.

Klasstan tıs jumislardaǵı miynet iskerligi: úy, qol, jámiyetlik paydalı, xızmet hám taǵı basqa túrli miynet túrleriniń mazmunın sáwlelendiredi. Oqıtwshı ushın klasstan tıs jumislarda miynet iskerligin shólkemlestiriw belgili bir qıyınshılıqtı keltirip shıǵaradı, biraq onıń say háreketi sebepli mektep oqıwshılarınıń túrli sistemalı miynet iskerligi beretuǵın tárbiyalıq nátiyjege arızıdı.

Klasstan tıs jumislarda kórinisleri onıń mazmunın ámelge asırıw shártleri esaplanadı. Klasstan tıs jumislardıń júdá kóp kórinisleri bar. Xarakterlew obyektine qaray (individual, toparlı, jámaátlik kórinislerge iye) hám tálimniń baǵdarları, wazıypalarına qaray (estetikalıq, fizikalıq, aqlıy, miynet, ekologiyalıq, ekonomikalıq) túrlerge bólinedi.

Klasstan tıs jumis kórinislerin tańlawda onıń maqseti, wazıypaları tárbiyalıq áhmiyeti bahalanıwı kerek boladı.

Klasstan tıs jumistıń metod hám quralları – bul tálim usılları hám quralları bolıp, olardı tańlaw klasstan tıs jumistıń mazmunı, dúzilisi menen belgilenedi.

Klasstan tıs jumislardıń mazmunı onıń imkaniyatları, maqseti, wazıypaları, mazmunı, kórinisleri, usılları hám quralları arqalı onıń ózgesheliklerin anıqlaw múmkin:

1. Klasstan tıs jumislarda oqıwshılar iskerliginiń hár qıylı kórinisi jıynaǵı bolıp, olardıń shólkemlestiriliwı bilimlendiriw procesinde ámelge asırılauǵın tárbiyalıq tásir menen birge oqıwshınıń jeke ózgesheliklerin qalıplestiredi.

2. Waqıttı keshiktiriw. Klasstan tıs jumislarda bul úlken kishi máselelerden ibarat bolıp, nátiyjeleri óz waqtında keshiktiriledi hám barmılla oqıtwshı tárepinen gúzetilmeydi.

3. Qatań tártip-qaqıydalardıń joqlıǵı. Oqıtwshı sabaqtı ótkeriwge qaraǵanda klasstan tıs jumislardıń mazmunı, kórinisleri, quralları, usılların tańlawda kóbirek erkinlikke iye boladı.

Bir tárepten bunday jaǵdaylarda oqıtwshı óz kózqarasları hám isenimine sáykes háreket etiwı tiyis. Ekinshi tárepten oqıtwshınıń tańlawı ushın jeke juwapkershilik artıp baradı. Qatań qaqıydalardıń bolmawı oqıtwshıdan baslamashılıqtı talap etedi.

4. Klasstan tıs jumislarda nátiyjeleri ústinin baqlawdıń joqlıǵı. Eger sabaqtıń májbúriy elementi oqıwshılar tárepinen oqıw materialın ózlestiriw procesi baqlansa, klasstan tıs jumislarda bunday baqlaw joq. Jumis nátiyjeleri túrli jaǵdaylarda oqıwshılardı gúzetiw arqalı empirikalıq tárizde anıqlanadı. Mektep psixologı arnawlı qurallar járdeminde bul jumis nátiyjelerin obyektiv bahalaydı.

5. Klasstan tıs jumislarda tánepis waqtında sabaqtan keyin, bayram, dem alıs kúnleri sabaqtan tısqa waqıtlarda alıp barıladı.

6. Klasstan tıs jumislarda ata-analar hám basqa jas úlkenlerdiń jámiyetlik tájiriyebeń kórsetiwge keń múmkinshilik beredi.

Klasstan tıs jumislarda ózine tánliginen kelip shıǵıp, oǵan qoyılauǵın talaplarǵa da ámel qılıwımız kerek:

1. Klasstan tıs jumislardı shólkemlestiriw hám ótkeriwde maqsetti qoya alıw májbúriy esaplanadı. Maqsettiń bolmawı oqıtwshı hám oqıwshılar ortasındaǵı qatnasıqlardı buzauǵın rásmiyatshılıqtı keltirip shıǵaradı, bunda bilim nátiyjeligi tómendeydi.

2. Baslawdan aldın kútiletuǵın nátiyjelerdi anıqlaw kerek. Bunday wazıypalar ulıwma maqsetke erisiwinde oqıwshılardıń jámiyetlik tájiriyebeń ózlestiriwge hám pozitiv qadıriyatlar sistemasın qalıplestiriwge járdem beredi.

3. Klasstan tıs jumislarda optimistik qatnasıqlar, hár bir oqıwshıda eń jaqsısı tańlawǵa baǵdarlaydı.

4. Shólkemlestiriwshı oqıtwshı joqarı páziliyetlerge iye bolıwı kerek. Klasstan tıs jumislarda oqıtwshınıń oqıwshılar menen qatnası úlken áhmiyetke iye bolıp, onı joǵa qoyıw oqıtwshınıń jeke ózgesheliklerisiz ámelge asırıw múmkin emes.

5. Klasstan tıs jumislardı shólkemlestiriwde oqıtwshı turaqlı pozitiv izleniwde bolıp, klasstaǵı bar jaǵdayǵa sáykes keletuǵın jańa kórinislerdi tańlap, jaratıwı kerek boladı. Klasstan tıs jumislardıń nátiyjeli alıp barılıwı oqıtwshınıń kreativligine baylanıslı boladı.

Professor I.F.Xarlamovtıń pikirinshe, klasstan tıs jumislardıń tómendegi túrleri bar bolıp, bular: pán dógerekleri, konferenciyaqlar, tańlawlar, kórgizbeler, bayramlar, ekskursiyaqlar, kesheler hám taǵı basqalar. Bunday klasstan tıs jumislardı ótkeriw ushın oqıtwshıdan pedagogikalıq sheberlikti talap etedi.

Juwmaqlap aytatuǵın bolsaq, bul maqalada oqıwshılardı texnologiya sabaqlarında dóretiwshilik qabiletin rawajlandırıwǵa qaratılıp, pedagogikalıq tárepleri ashıp berildi. Klasstan tıs jumislarda oqıwshılardıń dóretiwshilik qabiletin rawajlandırıwıń ózgeshelikleri, usılları hám kórinisleri haqqında sóz etiledi. Mekteptiń pedagogikalıq procesinde klasstan tıs jumislarda balaǵa tárbiyalıq tásir kórsetiw uqıplılıǵına iye, balanıń individual qabiletin rawajlandırıwǵa, oqıwshılardıń sanasında qatıp qalǵan stereotiplerdi jeńiwge, ózin-ózi qádirlaw, ózine isenim, ózin sanalı basqarıwǵa járdem beredi. Keyingi ilimiy miynetlerimizde klasstan tıs jumislardıń ózine tán ózgeshelikleri haqqında keńirek bayan etip maqala mazmunın bayıtıp baramız.

Адебиётлар

1. Rojnev Ya.A. Metodika trudovogo obucheniya s praktikumom. -M.: «Prosvesheniye», 1988. -P. 240.
2. Linda A.S. Metodika trudovogo obucheniya. - M.: 1999. -P. 250.
3. Kruglikov G.I. Metodika prepodovaniya texnologiya s praktikoy: uchebnik. -M.: «Akademiya», 2004. -P. 200.
4. Texnologiya. Trudovoe obuchenie. - M.: «Prosvesheniye», 2002. -P. 240.
5. Ibragimova N.Yu. Texnologiya pānin oqitw metodikasi. // QRXBXTQAAO ARM. -N.: 2018. 368-b.

РЕЗЮМЕ

Ushbu maqolada texnologiya darslarida sinfdan tashqari ishlarni tashkillashtirish va o'tkazish usullari haqida so'z etiladi. Shuningdek, sinfdan tashqari ishlarning olib borish tartiblari, turlari, mazmuni amal qilish shart bo'lgan qat'iy talablar, oquvchilarning psixo-fiziologik holati, birgalikda ishlashishi, o'zaro hurmat hislarini rivojlantirishda sinfdan tashqari ishlarning ahamiyati, oquvchilarning ijodkorlik va kreativ fikrlarini rivojlantirish masalalari haqida so'z etiladi.

РЕЗИОМЕ

В статье речь пойдёт о методах организации и проведения внеурочной работы на уроках технологии. Также речь идёт о строгих требованиях к порядку, видам, содержанию проведения внеурочной работы, психо-физиологическому состоянию учащихся, совместной работе, о значении внеурочной работы в развитии чувства взаимоуважения, развитии творческого и креативного мышления учащихся.

SUMMARY

In this article, we will talk about the methods of organizing and conducting extracurricular activities in the lessons of Technology. In the development of extracurricular activities, the importance of extracurricular activities in the development of activities, creative and creative thinking of students, including the types of procedures for carrying out extracurricular activities, the strict conditions in which they are obliged to comply, the psycho-physiologic conditions of students, the sense of respect for themselves, the ability to evaluate themselves.

BILIMLENDIRIWEDE ALDÍNGÍ PEDAGOGIKALÍQ TÁJIRIYBELER, MASHQALALAR, SHESHIMLER

B.Turimbetov – ũlken oqitwshu

*Qaraqalpaqstan Respublikası xalq bilimlendiriw xızmetkerlerin qayta tayarlaw
hám olardıń qanıgeligin arttırıw aymaqlıq orayı*

Tayanch so'zlar: tajiriya, metod, usul, "Klaster", "Uzum bandi g'olasi", "Moychechak guli", "Kungaboqar", "Romashka savollari" strategiyasi – Blum "Romashka" si.

Ключевые слова: опыт, метод, прием, "Кластер", "Гроздь винограда", "Ромашка", "Подсолнух", стратегия "Ромашка" - "Ромашка" Блума.

Key words: experience, method, technique, "Cluster", "Bunch of grapes", «Chamomile», «Sun flowers», strategy "Chamomile" – "Chamomile" Bloom.

Kirisiw. Búgingi dáwirde hárbir muǵallimdi tómendegi sıyaqlı sorawlar oylandırıwı tábiyiy:

-sabaqtı qalay qızıqlı hám janlı qılıw múmkin?

-balalardı ózıńnıń pānıne qalay tartıwı múmkin?

-sabaq barısında hárbir oqıwshı ushın jetiskenlik jaǵdayların qalay jaratıw múmkin?

Pedagogikalıq tájiriya beler tálim-tárbiyada jıllar dawamında toplanıp barılatuǵın, úziksiz dawam etip baratúǵın process esaplanadı.

XVII ásirde Ya.A.Komenskiy tárepinen tiykar salınǵan klass-sabaq sisteması engizilgenen keyin tek jeke oqıwshı menen emes, al, pútkil klass penen teńdey qarım-qatnas qılıw, hár bir balanıń imkaniyatların esapqa alıw, olardı tálim-tárbiya procesine qızıqtırıw, intellektin rawajlandırıw, kognitiv bilimlerin arttırıw, kreativ hám sinli pikirlew kónlikpelerin qalıptestiriw sıyaqlı bir qansha máseleler pedagog-alımlar tárepinen jıllar dawamında úyrenilip kelindi.

Búgingi bilimlendiriwdiń tiykarǵı maqsetlerinen bolǵan oqıwshınıń kognitiv bilimlerin arttırıw, kreativ pikirlewge baǵdarlaw, hár qanday shárayatta óz poziciyasına iye bolıwı ushın sinli pikirlew, mashqalalardı anıqlaw hám sheshimin tabıwǵa úyretiw, usılar arqalı olardıń ómirde óz jolın durıs tańlawına jóneltiw jumıslarında bir qansha tájiriya beler dúnya kóleminde alıp barıldı.

Hár qanday pedagogikalıq tájiriya nátiyjesinde oqıwshı qanday da metodı, usılı yaqi texnologiyası jaratılıp keń pedagogikalıq jámáátshilikke usınıs etiledi. Búgingi kúni oqıwshılarımızda oqıwshıń zamanagóy metodların qollanıwda biraz tájiriya belerdiń jetispeshiligi sezilmekte. Sebebi, oqıw-tárbiya procesine pedagogikalıq texnologiyanı engiziw ushın aldın, oqıwshı pedagogikalıq texnologiyalar haqqında bildirilgen pikirlerdi, pedagogikalıq texnologiya táriplerin, formaların, maqsetin, áhmiyetin biliwi hám engiziw mexanizmlerinen xabarlı bolıw kerekligi haqqındaǵı pikirlerge qosılıw ornlı.

Biz bul maqalamızda eń jiýi qollanıw júrgen, ápiwayı dep túsinetuǵın, lekin bazı túsinebeshilikler tiykarında qollanıw júrgen "Klaster", "Romashka" metodı hám usıllarınan bilim beriw procesinde qalay qollanıw kerekligi haqqında bir qatar usınıslardı beremiz.

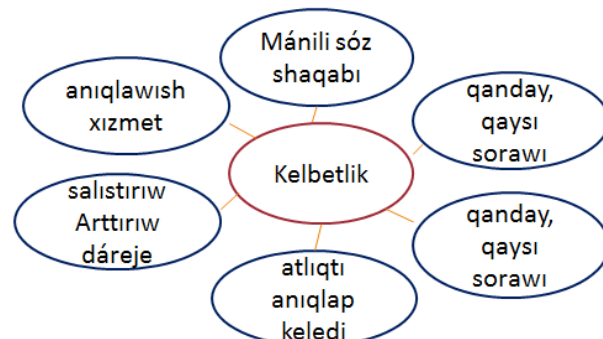
Адебиётлар анализ. «Klaster» haqqında bir qansha ádebiyatlar da maǵlıwmatlar berilgen. Klasterdi bazı maǵlıwmatlarda metod [1:28], [3:98], bazı maǵlıwmatlarda usıl, jol [2:82] (priyom) yaqi texnika dep júritedi. Qaraqalpaq tilinde "priyom"nıń da, texnikanıń da qaraqalpaq tilindegi awdarması "usıl" sózi bolǵanlıǵı sebepli maqalamızda da usıl dep júritemiz. Bir qatar ádebiyatlar da bul usılǵa tómendegidey tárip berilgen:

➤ Klaster usılı pedagogikalıq didaktikalıq strategiyanıń belgili túri bolıp, ol oqıwshılardıq iqtıyariy mashqala (tema)lar boyınsha erkin, ashıq oylawı hám jeke pikirlerin biymálel bayan etiw ushın shárayat jaratıwǵa járdem beredi.

➤ Bul usıl anıq obyektke baǵdarlanbaǵan pikirlew kórinisi bolıp esaplanadı.

➤ Onnan paydalanıw insan miy xızmetiniń islew principleri menen baylanıslı rawishte ámelge asadı.

➤ Usıl belgili bir temanıń oqıwshılar tárepinen tereń hám puxta ózlestirgenge shekem pikirlew qábiletiniń bir qalıpte bolıwın támiynlewge xızmet qıladı.

Klasterdi dúziw qaǵıydalarında tómendegi kórsetpeler berilgen:

1. Aqlınız (oyınız)ǵa kelgen barlıq nárseni jazıń. Ideya sıpatın dodalamań: olardı ápiwayı túrde jazıń.
2. Orfografiya hám basqa faktorlarǵa itibar bermeń.
3. Ajratılǵan waqıt tamam bolǵansha jazıwdı toqtatpań. Egerde aqlınızǵa ideya keliw toqtasa, onda jańa ideyalar payda bolaman degenshe qaǵazǵa súwret salıń.